

ՀԱՍՍԵ

M. ARCHAM
POSTE-RESTANTE
ATHÉNES (Greece)

Բաժնեգրութեան հանձնիչ
վճարումն:

ՅԱՒԵԼՈՒԱԾ

ՄԻՈՒԹԻՒՆԻ

ԲԱՅՆԵԳԻՆ

Ամեն տեղից համար

Տարեկան արժեք ֆր.

վեց ամսուան 3

Փոստին ծախքը խմբագրու-
թեան կէտքով հանձնել:

ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Նոր տարին բարեկազմ է և սկսի հայ-
կան խնդրի համար: Եւրոպական թեր-
թերը կը ծանուցանեն թէ՛ Կ. Սթանբուլի
հանդիպան պ. Նեխոսթի վերջերս Սուլթա-
նին ներկայացուցեր է ծանուցագիր մը
Բարենդուպուլուսի խնդրի մասին:

Այս կարգուր ծանուցագրին Բարենդու-
պուլուսը հրապարակին վրայ ծանօթ լինա-
կայն Եւրոպայի հարեպուստան թերթերը
Կ. Սթանբուլի ստացած են անոր խնամար-
կեցաւորի ինչ որ ոչ. Նեխոսթի հետեւի
ծանուցագրին մէջ.

«Բոլորական դեպքանք վերջապէս
կորցնէ պաշտօն ունի յանձնարարելու վճի-
ւորութեան որ մեծ պետութիւններու
«ներկայացուցիչներու Օսմ. կայսրութեան
«հայրկաւոր եղած Բարենդուպուլուսի
«պետութեան ազգայնականութիւնը և
«պատանդիւր տուր նկատողութեան անուն»

«Յիշէ Սուլթանը հակառակ Կաթի-
«հետեւի ինչպիսիք և իրեն հետ միասին
«կայսրութիւնը անհնաժամ պատանդներու
«պիտի ենթարկէ և նոյն իսկ օտար պե-
«տութիւններու միջամտութիւնը ան-
«պիտի բերէ»

«Այս տառապնական ծանուցա-
«յալ միայն Սուլթանը խաղաղութիւ-
նը և թուրքիոյ ամբողջութիւնը իւր
նայ ապահովել»

Ահա ազգայնականութիւն մը որ բա-
ւական սպառնալից է, այսուհանդերձ
եթէ մօտէն բնիւնք կը տեսնենք թէ
«նեխոսթի ծանուցագիրը օճառէ
Գոնդի մը կը նմանի, այսինքն հե-
ռաւէն Կաթիլուն ու խոշոր բան մը
երբայ, բայց մէջը պարագայ է: Իրո-
ւան հետեւը չճշդեր թէ ինչ տե-
սակ բարենորոգումներ կը պահան-
ջեն մեծ պետութիւնները, յետոյ չը
ճշդեր թէ Սուլթանը և իրեն հետ
մանկան կայսրութիւնը ինչ տեսակ
վիճակ մը վտանգներու պիտի ենթա-
կուին եթէ ահա չը ճշդէ այդ խնդրու-

նեւուն: Գրեթէ երկու տարի առաջ,
Սասունի ջարդերէն ետք, Կորտ
Ռոզպէրի շոյն սպառնալիքները բա-
ւա և արդիւնք տեսանք, հիմա
պատճառ մը չունինք հաւանաբա-
ւան պատճառ որ պ. Նեխոսթի սպա-
նալիքները հակառակ արդիւնք ա-
ռաջ պիտի բերեն: Եթէ տարբերու-
թիւն մը կայ Կորտ Ռոզպէրի և պ.
Նեխոսթի սպառնալիքներուն միջև,
այն է թէ առաջինը Գրեթէ միայն յա-
նուն Անգլիոյ կը խօսէր, մինչդէռ վե-
ջինը յանուն Մեծ պետութիւններու
կը խօսէ: Տեսնենք թէ այս տարբերու-
թիւնը բաւական պիտի ըլլայ Սուլթա-
նին խելքը Գոնդի բերելու համար:
Մենք կը նախնորդենք որ ծանուցա-
գիրն հետ քիչ մը վառօթ խառնու-
ած ըլլար, որուն հոտը միշտ անմի-
ջական ազդեցութիւն ըրած ըրած է
թուրքերուն վրայ:

Արեւելեան խնդիրը սահայն օրէ
օր ինչպիսիք, հայկականին հետ
զուգումը կ'երթայ արդէն մահից
նահանգ և կրէ տակաւն և խիստ հա-
ւանական էրեւայ որ վերջ ի վերջոյ
ազգայնականութիւններու, խրատնե-
րու և ծանուցագիրներու պիտի յա-
ջորդեն: Փոքրի թնդան օրերը և
հեպէլի հրացանները: Սպասենք
միջամտի:

Սպասենք և յուսանք, չ'ըսենք,
որովհետեւ մենք հայերն որ արդէն
կործանած և բան մը չունինք կորսն-
ցնելիք, միշտ իրաւունք ունինք
շահ մը սպասելու ընդհանրապէս
նաշիտութենէ մը: Ընդհանուր
պատերազմ մը ամեն ազգ կրնայ
զանազան նկատումներով, անհաշ-
իկաբար միայն անտարբեր և չոյսի
հերձուպիւր կրնան հանդիսանա-
լու անոր և կորստութեան բաժին
ունենալ, ուստի քանի որ նոր տա-
րին պատերազմի հաւանականու-
թեամբ կը սկսի, կրնանք ըսել թէ
բնականաբար մեզի համար:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ԵՒ ԵՒՐՈՊԱ

(ԴԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ)

Միւս կողմ, պարտաւորում էր Գոն-
դիլուն անողորհարհաւարներու հե-
ղաւոր ահագին պահանջները: Հայ-
եղած է թէ հայ գեղացին իր եկամ-
տէն աւելի մեծ Գոնդար մը տուրք կը
ճարէ ամեն տարի: Նախ, ամեն արու-
իր ծնէլէն մինչև մահը, պարտաւոր է վա-
րել զինուորագրութենէ ազատ մնալու տու-
րէ, և ասիկայ հակառակ պատրիարքա-
նի կողմէ կրկնախելած դիմումներու
որով կը խնդրուէր հայերն ալ թրքա-
բանակին մէջ ընդունուին: Կառավարու-
թիւնը երբեք հաւանած չէ հայերն ալ զի-
նուորագրելու և անոնց զենք Գործածել
տորպէս ընելու: Միշտ ուզած է իբրեւ
թնտու կովեր պահել զիրենք: Ասիկա
կը բացատրէ թէ ինչու համար հայ ժողո-
վրդի մեծագոյն մասը անկարող եղած է
ինք զինք պաշտպանելու ջարդերու
միջոցին: Հայերը վճարեն նաև տաս-
նորդի տուրք: Իրենց հոնձներուն
հարկերին տուրք, որ ընդհանրապէս հա-
րիւրին յիսունի կը բարձրանայ քաղնա-
մը տուրք, ոչխարի վրայ, որ ինչ
կայացնէ մէկ ֆրանկ ոչխար զուր և ա-
սիկա այնպիսի գաւառներու մէջ, որ ար-
դէն ոչխարը մէկ ֆրանկ հարձէ: Թէ
մէք տարին կալուածային տուրք. Թա-
փու հողային տուրք և ծամանակ մը
ի վեր նաև իրենց եկամուտին հարկերին
վեց հաւանուի մեղքիք անուանով այսին-
քն իբրեւ հանրային կրթութեան համար
վճարուած տուրք և այս դրամով կը
պահուին թրքական դպրոցները, որոնց
մուտքը արգիւտած է հայերուն: Կառա-
վարութիւնը թէև նախապէս խոստացած
է այս տուրքէն բաժին մը հանելու հա-
յոց դպրոցներուն, բայց երբեք բան մը
տուած չէ, և հայերը պարտաւորում
են իրենց դպրոցներուն, վանքերուն,
էկեղեցիներուն և պատրիարքարանի հա-
մար ազգային տուրք մը նաև վճարելու
հայերը այս տուրքերէն զատ պարտաւոր

գործաւան ընկերութիւն մը : որոնք նպատակն է հայաստանի որ զաւայելեալ կը թել առանձին որքանոցի մը մէջ : Այս ընկերութեան մի լաւ յատկութիւնն ալ է այն է որ իր ծրագրի համեմատ, թէ մանկանց և թէ աղջկանց վերատեսուէնէր և տէսչուհիները պիտի ըլլան հայ ինչ որ իմացայ իտալացի ֆահանայէ մը, տղայոց վերատեսուէ պիտի լինի վեհե տկոյ Սրիթարեան հայրերէն մին : Գիշա տէնէն պիտի իրադարձուի այս ընկերութեան ծրագիրը : Իցի- թէ ուրիշ տէրութեանց մէջ ալ այս կերպով այսինքն հայ աւանդելներով կրթութիւն մը որբերը : Գրիթ

Կրետէի խանիա ֆաղափէն իւր մէջ թէ՛ դէկտեմբեր 26 ինչիւն մէջ թիւստաւանիական շոգենաւը իր անարգ դրօշը պարզած ուրը դատապարտեալ հայերի : Կոլսէն Բերած և տէղոյն Բերդին մէջ Բանտարկուած են : Թղթակիցը հաւելլուանէ թէ այդ տէղի վերջերուն մէջ երբեք հաւ դարտութիւն չկայ : Թուրքերու և քրիստոնէից միջև յաճախ ընդհարումներ չկան տաւին և ամէն օր Գրեթէ երկու- երեք մարդ կը սպանուին թիւրքի կամ քրիստոնէի :

ՆԱՄԱԿ Կ. ՍՈԼՍԵՆ

(ՍԵՐ ԱՍՏՈՒԿ ԹԱՐԱԿՅԵՆ)

Տոր տարին կրեանք ըսել թէ քիչ շատ ուրախ անցաւ հայերուս համար : Բանտերու մէջ տանջուող Բաղմարիւ անմեղներ, ընդհներումի առթիւ, իրցան դառնալ իրենց տունը և ընտանեաց : Տոցին մէջ ողջունել կազանդը : Փախստականներէն ոմանք՝ թէ սակաւ թիւ, վերադարձան պոլիս և ոստիկանութիւնը պարզ հարցաքննութիւն մը կրեւել և երազխաւորը առնուելէ յոթը ազատ ձեգոտեցան : Վերջապէս առերեւոյթ հանգարտութիւն մը կը տիրէ ամէն կողմ, բայց այս հանդարտութեան ոչ ոք հաստատ հաւատք չընծայէ և միշտ երկիւղը ծածկուած է սիրտերու խորը : Հիմնական Բան մը չի կայ փոխաւ :

Օրմանեան պատրիարքը՝ որ առաջին օրէր Բաւական համախրանք իւր վայելէր հայ ժողովրդին, հիմա պտելն դարձած է և զերկալէր դատել Աշիէանի և Բարթողիմէոսի բով : Իր ժողովրդականութեան մեծագոյն հարուածը տուաւ Մեծիորդի պատուանշանը, որ ինչպէս յայտնի է, պատուույ նշան է ԸԱԱՄԷ Դո-րոս, ընդհանուալը անպատուութեան նշան մը կը համարուի ստացողին անար :

Թիւրքի կառավարութիւնը թէ և երեսնաց հալածանքը դադարեցուցած է հայերուն դէմ սակայն Գաղտնապէս ամէն զանաք ի կործ կը դրնէ զերեմի ամէն միջոցներով փնտրելու համար : Այսպէս հրաման տրուած է ամէն պաշտօնատուներու, որ պիտի երթէին նոր հայ պաշտօնատուներու և հիմերն ալ կամաց կամաց պատճառանքով մը ձաճուի դրնելն : Նոյնպէս դատարանները հրահանգ տուցան ըն երթէին ի նպատակ հայերու վճիռ հարկապէս : Թաղապետութիւն պաշտօններէն իրեն հալածանք մը սկսած է հայ զոյգ ուն

Կաճառ ողջերո- վէ մը սքըչապէս սեւեմը զոյ և- Դ՛ պատուութի հայերու- իտեմը ալ տանելի դարձնելու համար :

Դեպքանները, այս միջոցին, միշտ Բաւականութիւնը խտարելով ծախանալ կ'աւգնեն : Երկու շաբաթ առաջ լուր տարածուեցաւ թէ ուսանական դէպքան պ. Տեիթ օժազդու ծանուցագիր մը ներկայացուցած է Սուլթանին, Բարեկորդութեան հորինողութիւնը խնդրելով : Ամա՛ն պիտի դարձնայ յոսաւ, իսկ շատեր՝ որոնք այդ տեսակ ազդու ծանուցագիրներու լուրերը շատ վատ էին անհաւատ ծագին : Ե- յորաւի մինչև այս օր պ. Տեիթ օժի ազդու ծանուցագիրը որ և է արդիւնք չտուաւ : Թէ և կան իրազէի անձեր, որոնք կը պնդէին թէ այս անգամ դեպքաններու միջամտութիւնը շատ լուրջ է և թէ մինչև Յունուարի վերջը վճառական Բան մը տեղի պիտի ունենայ : Զայասէնք :

Երբտասարդ թուրքերու շարժումը հետզհետէ ծաւալ կը գտնէ Կ. պոլսի մէջ : Այս միջոցին Սուլթանին մտատանջութիւնը Բոլորովին այդ կողմն է : Զերբահալու- թիւները միշտ կը շարունակուին, մանաւանդ զինուորականներու և ոստանողների շրջանակին մէջ : Սուլթանին գէ՛տ տեղութիւնը լուսաւորեալ թուրքերու մէջ սպանական կերպարանք մը կ'առնէ և խոստաւ աղբիւրներէ տեղեկացած է՝ թէ՛ այս անգամ երիտասարդ թուրքերու գործունէութիւնը պղատուական է պիտի մնայ : Այս բանը նոյն իսկ Սուլթանը զգացած է և ամէն անգամ կ'աւելի միջոցներ ձեռք առնել սկսած է իր անձը պաշտպանելու համար :

Երկու օր առաջ լուր տարածուեցաւ թէ Սուլթանը ծանրապէս հիւանդացած է և կրկին զղային տաքիւնապէս ունեցած է : Ինչպէս յայտնի է Սուլթանը միշտ Բաւական է զղային ախտերու, Բացաստի երեւան էլած է իր երիտասարդութեան ծախանալ ստացած մէկ հիւանդութիւնը և նոյն իսկ դէմքին վրայ վերբեր սկսած են Երեւալ : Սէլաֆի արարողութեան ծագանակ շատերէ նշմարուած են այդ վերբեր : Այս լուրերուն ստուգութեան ապացոյց չիւնայ համարուիլ սա պարագան որ երկու օր առաջ, Պիշերուանց՝ պալատ կանչու- լով են Թուսական, Փրանսական և Գերմանական հիւանդանոցներու բժշկապետները : Զարմանալի պարագայ մը, որ շատ մեծութիւններու տեղի կուտայ, սա է թէ Գերմանական հիւանդանոցի բժշկապետը կոչելու համար զրհուած պալատական պաշտօնէյ մը Էէֆիֆ պէյ իր պաշտօնը կատարելէ ետք փոխանակ պալատ վերադառնալու : Անգլիական դէպքանատունը ապաստանած է և խնդրած է որ զերբ անգլիական շոգենաւ մը փոխարէրէն, իր խնդիրը անմիջապէս կատարուած է և Էէֆիֆ պէյ մեկնած է պոլսէն իր հետ տանելով, ըստ իւր խոստովանութեան, Գաղտնիք՝ որոնց հրապարակումը մեծամեծ յայտնութիւններ էրեւան պիտի հանէ Երեւալ Գիւշի մէջ վերջերս կատարուած ռեփրմերու մասին :

ԲՈԾՈԾ

ԶԱՆԱԶԱՆ

ԼՈՒՐԵՐ

ԱԹԵՆՔԻ ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ
ՅԱՐՈՒՑԱԾ ՄԻԱՆԴԵՊԵ

Բոլիական դպրոցի վարժապետական ծիղի դատախազութեան տնօրէն փոքր ըլլալուն համար, գործեական դասի աստիճան տանողներէն շատերը կը Բողոքէին թէ չեն տեսներ հետուին, առաջարկեցին ընդարձակ մի սենեակ փոխադրել դատախազին սակայն համալսարանի հոգաբարձուն՝ կարեւորութիւն տուած չէր : Դեպքանները ամենոյ վերջերս Բողոքէսօր պ. Ղալվանի դատախազութեան պահուած, ուսանողներու ուսնախար և գաւազանախարաւ մոկ մը Բալթրաքենդով կը կրկնեն իրենց առաջարկը, այն աստիճան Բողոքէսօրը քաղաւաքով կը հայտնէ ուսանողներուն թէ վրէժ ու անխարշապան են : Ուսանողները իրենց դասը Բողոքով դուրս կուգան և համալսարանի ընդհ. տեսչին Բողոքէին յետ իրենց մէջ ժողով մը կը գումարեն և 4-5 անձերէ Բաղկացեալ լանձարուսի մը կազմելով պ. Ղալվանի կը զրկեն և կը առիպեն որ ներողութիւն խնդրէ : Եւ ալ կը մերժէ և իր հայտնաւթը կրկնելով կանգնէ թէ՛ զուք ուղեղէ հիւանդութեան ենթարկուած է քուսանողները աւելի յուզուելով դատարանին դարբնացին : Ծննդեան և կազանդի տօներու առթիւ, համալսարանը փակուեցաւ, իսկ տարեկան խնդր Երթ դասերը վերսկսան, համալսարանին Բժշկական, Իրաւաբանական և փիլիսոփայական ծիղերու ամբիոց ուսանողները, որ 4-5000 ի կը հասնին մերթէցին դասի երթալ, յայտարարելով թէ կամ՝ ամենը մէկ պիտի ապանուին և կամ՝ պ. Ղալվանի Բողոքէսօրը պիտի արտաքսուի իր պաշտօնէն :

Ուստիկանութիւնը միջամտեց Բայց օգուտ չուաւ, ուսանողները ապստամբեցան և կուսի հրացաններով ու վեց-հարուածներով զինուած համալսարան մնան, ջօրքերուն ուստիկաններուն ապառնացան : Ուստիկանութիւնը, ստիպուեցաւ պաշարել համալսարանը և արգիլեց հաջի ուղու ի Ներմուծումը, ուսանողները ամբողջ երեք դիզեր ու երկու ցորեկ ներս մնացին, միեւնոյն ժամանակ մեծ պողոտաներու վրայ դուրսը մնացող ուսանողք Ժողովրդին հրաւեր կարգաւով միմիկները կը գումարէին, ուստիկանութիւնը ամբողջ ցրուեցաւ հանդիսէ հետեւակ և հեծելաւորք հանեց, ուսանողները ընդդիմադրութիւն ըրին, այս պէս ժողովրդին և յօրքերու միջև վեց հարստութիւն լծուակներով կ'ալը սիրտույ սարսափ երթալ երկուստեք պիտի մնան :

ኢሆፍህ ሞላላት ስለሆነ ሆኖ ስለሚገኝ